

МЕЛЬНИЧЕНКО Людмила Ігорівна,
PhD, доцент кафедри англійської мови,
Державний університет інформаційно-
комунікаційних технологій
(м. Київ, Україна)

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Одним зі складників професійної компетентності майбутніх фахівців є медіаграмотність, що забезпечує вміння аналізувати й оцінювати інформацію, писати медіатексти, виявляти дезінформацію тощо.

У Концепції впровадження медіаосвіти в Україні зазначено, що «стрімкий розвиток у сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа нагально потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними» [2]. У зв'язку із цим актуальності набуває процес формування медіаграмотності у студентів закладів вищої освіти, що передбачає застосування різного дидактичного інструментарію, зокрема методів.

Поняття «метод навчання» вивчав М. М. Фіцула [4]. Формування медіаграмотності досліджували Ю. О. Богомаз [1], М. М. Матвійчук [3] та інші науковці.

Мета статті – розкрити методи формування медіаграмотності у студентів закладів вищої освіти.

У Концепції впровадження медіаосвіти в Україні медіаграмотність трактується як «складова медіакультури, яка стосується вміння користуватися інформаційно-комунікаційною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, успішно здобувати необхідну інформацію, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, отриману з різних медіа, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують» [1]. Формування медіаграмотності студентів потребує застосування різних методів.

Метод навчання, згідно твердження М. М. Фіцули, «спосіб упорядкованої взаємопов'язаної діяльності викладача і студентів, спрямованої на досягнення поставлених вищою школою завдань» [4, с. 105]. Науковець детально характеризує такі методи навчання, як: словесні (пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда, навчальна дискусія), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження), практичні (вправи, лабораторні роботи, практичні роботи), інші методи навчально-пізнавальної діяльності (індукція і дедукція, аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, конкретизації, виділення головного) [4, с. 106-111].

У наукових розвідках досліджено різні методи формування медіаграмотності студентів. Зокрема, Ю. О. Богомаз з'ясувала, що ефективним у формуванні медіаграмотності майбутніх учителів суспільствознавчих предметів є такі методи: «інтерактивні (диспут, дискусії, дебати, клуб «Блума», «виноградні грона», «схеми дерев», «снігова лавина», «концептуальна карта»), моделювання, проєктів, рефлексивні, ігрові, продуктивні, привласнення, судження, пізнання, обговорення, колективного інтелекту, мережі, навігації» [1, с. 5]. М. М. Матвійчук

запропонувала систему методів формування медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів, до складу якої входять «інтерактивні лекції, дискусії, обговорення проблемних ситуацій, аналіз медіатекстів соціально-педагогічного змісту, ігри з використанням медіа, ток шоу тощо» [3, с. 18]. Крім означених, у формуванні медіаграмотності у студентів дидактичне значення мають такі методи, як: дослідницький, інтерв'ю, вправи, робота в групах, індивідуальні завдання та інші.

Дослідницький метод. Передбачає виконання завдань з елементами наукового дослідження, наприклад, вивчення ознак публіцистичного стилю у медіатекстах; визначення особливостей проведення репортажу шляхом аналізу його кращих зразків; характеристика понять «пропаганда» і «реклама», встановлення відмінностей між ними.

Інтерв'ю. Ґрунтується на заздалегідь підготовлених запитаннях, метою яких є розкриття основної достовірної інформації про подію, предмет або явище тощо. Студентам пропонується провести інтерв'ю серед одногрупників або однокурсників на теми «Моя майбутня професія», «Якими професійними якостями має володіти майбутній фахівець?» та інші.

Вправи. Створюють умови для оволодіння певними вміннями і навичками під час виконання різних завдань, наприклад, визначити факти і судження у тексті, доповнити текст найбільш точним словом із запропонованих.

Робота в групах. Сприяє формуванню комунікативних умінь, умінь взаємодії з іншими студентами, ініціативності, відповідальності тощо. Для роботи в групах можуть бути запропоновані такі завдання: аналіз текстів засобів масової інформації, визначення відповідності новин журналістським стандартам.

Індивідуальні завдання. Пов'язані із самостійним виконанням студентом завдань, наприклад, написання текстів у різних жанрах медіа, підготовка доповіді про один із аспектів медіаосвіти.

Отже, значне місце у формуванні медіаграмотності майбутніх фахівців займають методи. Формування медіаграмотності студентів закладів вищої освіти передбачає застосування різних методів, зокрема, дослідницького, інтерв'ю, вправ, роботи в групах, індивідуальних завдань та інших, що дозволяють ознайомити студентів з жанрами медіа та їхніми особливостями, основами журналістських стандартів, сприяють формуванню вмінь аналізувати інформацію, обґрунтовувати власну думку, писати тексти в публіцистичному стилі тощо.

Список використаних джерел

1. Богомаз Ю. О. Педагогічні умови формування медіаграмотності майбутніх учителів суспільствознавчих предметів у процесі професійної підготовки : дис. ... д. філос. : 011. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2022. 233 с.
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.
3. Матвійчук М. М. Формування медіаграмотності майбутніх соціальних педагогів у процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.05. Київ, 2014. 23 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Київ : «Академвидав», 2006. 352 с.